

Statskogs kvalitetsstandard for avvirkningstiltak

1. Innledning.

Statskog er miljøsertifisert i henhold til ISO 14001 med norsk PEFC skogstandardsertifikat. Statskog følger selv opp tiltak ved å ta stikkprøver. Statskog følger opp påviste funn i tråd med eget miljø- og kvalitetsstyringssystem.

Kvalitetsstandarden beskriver hvilken forvaltning Statskog ønsker ved ulike skogtiltak og beskriver i tillegg viktige grunnlag for vurderinger.

Der Statskogs kvalitetsstandard går utover minstekrav i miljøstandarder, er det kvalitetsstandarden som gjelder.

2. Skogtiltak

- Alle skogtiltak planlegges, gjennomføres og rapporteres gjennom Statskog sin tiltaksportal, Landskapsplaner må leses igjennom og tas hensyn til i planlegging og gjennomføring av skogtiltak.
- Det skal stubbebehandles for all hogst av granskog i råteutsatte områder, kalkrik grunn ved temperatur over 0 grader uten snødekke.
- I områder med flerbrukshensyn kan lukket hogst vurderes, samt øke innslaget av lauvskog. Avklares med skogkonsulent.

3. Tynning:

- Gran tynnes en gang gjennom omløpet.
- Furu tynnes en til to ganger gjennom omløpet.
- Tynningsbestand velges ut fra, høyde, bonitet, veiavstand, bæreevne og terreng.
- Det utføres fri tynning med fokus på kvalitet og kronelengde på gjenstående trær.
- Det etterstrebes en lauvandel på 5-20% etter tynning.
- Tynning kan begrunnes ut fra andre forhold enn skogproduksjon. (friluftsliv, annen næring)
- Tynning bør skje før kronehøyden blir mindre enn to tredjedeler for gran og halve trehøyden for furu og lauv.
- Uttaket skal ikke overstige 35% av grunnflaten.
- Nulltoleranse for kjørskader mellom stikkveier.
- Stammeskade aksepteres på inntil 5% av antall framtidstrær mellom stikkveier.
- Det tolereres skader på stamme, rothals og røtter på maksimalt 5% av treantall i kanten av stikkveien.
- Dersom det er gran tilsvarende 25% av grunnflaten eller mer skal det behandles mot rotråte når temperaturen overstiger +0 grader C.
- Bredden på stikkveger skal være mellom 3,5-4,5 meter.
- Stikkvegavstanden skal være minst 20 meter, fra senter til senter.
- Det skal gjennomføres egenkontroll på tetthet (m²/daa) to ganger pr dag og markeres i kart i tiltaksportalens APP
- Ved beregning av gjenstående treantall pr. daa inngår stikkveiene. Det forutsettes at hele arealet gjennomtynnes.

4. Differensiert skogforvaltning

- Statskog har etablert områder for differensiert skogforvaltning, bla. Gjennom landskapsplaner. I tillegg skal det tas generelle hensyn i nærheten av: rettighetshavere, befolkningssentra, bolig og hytteområder, viktige friarealer

5. Andre vesentlige forhold.

- Det skal jobbes for i størst mulig grad å legge opp til sporløs kjøring. Avbryte drift dersom førefall i dialog med skogkonsulent. Statskog dekker brubygging som overstiger kr 5 000, men avklares med skogkonsulent i forkant.
- Frøtre i grupper er en fordel der det er stormutsatt.
- Det skal settes opp skilt under tynning og foryngelseshogster.
- Opprydding etter drift, når tømmeret er kjørt ut fra driftsområdet skal velteplass og veger settes i stand dersom skogsdriften har medført forringelse.

Presiseringer til standarden for avvirkningstiltak

Dokumentasjon av kjøreskader

Entreprenør som er ansvarlig for gjennomføringen av et skogstiltak, skal fortløpende merke av kjøreskader i Statskog sin app for skogstiltak underveis i tiltaket.

Leverandør skal i ettertid følge opp disse gjennom en avviksregistrering og håndtering med plan for utbedring som beskrevet i Statskog sin miljø- og kvalitetsstandard (MKS). Frist settes og følges opp av leverandør.

Bygging av bru ved skogstiltak

Det skal som hovedregel bygges midlertidig bru ved kryssing av bekk/vassdrag der det kan forventes store skader på kantvegetasjon, endring av vannløp og/eller tilslamming.

Skogstiltak inn imot Biologisk viktige områder (BVO)

Med BVO menes alt av verneområder, nasjonalparker, reservat, planlagte verneområder (Statskog i prosess) nøkkelbiotoper og naturtyper som iht. miljøstandard skal være uberørte.

Der hvor avgrensing i kart ikke er tydelige i terrenget skal det ved planlegging av tiltak inn imot en BVO opereres med en sikkerhetsavstand på minst 5 meter ut fra avgrensing på kart. Grensen settes med utgangspunkt i GPS. Statskog anbefaler at denne grensen merkes fysisk i terrenget i forkant av gjennomføringen av tiltaket.

Der hvor det framgår en grense mot en BVO i kartet, skal denne grensen oppfattes som den riktige, hvis det ikke kan dokumenteres at denne er feil. Denne dokumentasjonen legges i så fall ved i planleggingen av tiltaket i tiltaksbasen.

Forsterkning av miljøelementer, plassering av livsløpstrær

Livsløpstrær skal i størst mulig grad plasseres i grupper framfor som enkelttrær. Disse kartfestes i app for skogstiltak som flate eller punkt. Disse flatene skal i størst mulig grad plasseres slik at de forsterker miljøelementer, så som områder mot BVO, i kantsoner mot myr og vann.

Ved frøtrestillingshogst er det anledning til å vente med å avsette livsløpstrær til frøtrær skal avvirkes, dvs. avvirkningstype «hogst av frøtre», livsløpstrær blir da valgt blant gjenstående frøtre.

Dokumentasjon av nyoppdagede miljø- kultur og friluftslivelementer

Når det oppdages nye, udokumenterte miljø- kultur og friluftslivelementer, skal disse registreres og rapporteres til Statskog gjennom app for skogtiltak, både med en tekstlig beskrivelse på hva som er avdekket og geografisk markeres i kart som driftselement «miljøhensyn». Oppdages det elementer som har konsekvenser for gjennomføringen av skogtiltaket, skal skogtiltaket straks stoppes og Statskog sin skogkonsulent kontaktes.

Rutiner ved skogsdrift utenfor budsjettbestand

Det framgår av Statskog sin tiltaksportal hvilke bestand med reserveområder som Statskog ønsker avvirket i kontraksperioden—såkalte budsjettbestand. Når det planlegges tiltak i bestand som ikke er prioritert avvirket, skal dette avklares med skogkonsulent. Dette dokumenteres i tiltaket.

Skogtiltak i områder for storfugl

All hogst i områder for storfugl skal dokumenteres og beskrives i Statskog sin tiltaksportal før tiltaket settes i gang. Hogstaktiviteter i leikområder skal unngås i perioden april – mai. Det vises for øvrig til rutine for [Storfuglforvaltning i Statskog](#)

Andre tema

- Kjemikalier: Tanker brukt under avvirkning skal være godkjente og låsbare. Tanker skal være låst når det ikke er aktivitet i drifta. Unngå lagring av drivstoff, olje, gjødsel og sprøytemidler nært vassdrag og andre sårbare naturområder.
- Skogbrann: Utvis særlig varsomhet ved skogtiltak og kjøring i tørre perioder. En skal forholde seg til «[Retningslinjer for Skogsdrift og skjøtsel i skogbrannsesongen](#)» utgått av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, samt Skogbrand.

Statskogs kvalitetsstandard for skogkultur

Alle skogtiltak planlegges, gjennomføres og rapporteres gjennom Statskog sin tiltaksportal, Landskapsplaner må leses igjennom og tas hensyn til i planlegging og gjennomføring av skogtiltak.

Skogkultur omfatter ungskogpleie, planting og markberedning. Egenkontroll utføres to g/dag og dokumenteres i app for skogtiltak.

1. Naturlig foryngelse

- Markberedning på de aller fleste arealtypene vil bedre forholdene for foryngelse av arealet.
- Etterkontroll av alle felt etter 5-15 år avhengig av bonitet.

2. Markberedning

Statskog ønsker økt fokus på markberedning og denne gjennomføres så raskt som mulig, men senest tre år etter hogst.

Markberedning utføres når følgende forutsetninger ligger til grunn:

- ved naturlig foryngelse der humusdekket er mer enn 3 cm tykt.
- før granplanting der det er fare for frost, høy fuktighet eller fare for snutebilleangrep.
- før granplanting der det er stor vegetasjonskonkurranse, eller vanskelig humusdekke.
- hvor det er viktig å raskt etablere ny foryngelse med stort treantall, i områder med store elgbeiteskader.
- Etter alle furuhogster og gran G17 eller bedre skal markberedning gjennomføres.

For nærmere beskrivelse se markberedningsstandard.

3. Planting

Tabell. Treantall planting ved gjennomsnittlige driftsforhold for Gran og Furu.

Bonitet gran	26	23	20	17	14	11	8	6
	Treantall pr. dekar inkludert utviklingsdyktig forhåndsgjenvækst							
Sør-Norge Foredlet frø	250	250	250	230	210	160	100	
T.lag/N.land Bestandsfrø	220	220	220	190	160	120	90	
Og Troms Foredlet frø	220	220	220	220	190	160	120	
Anbefalt i forskrift	300-180	300-180	300-180	230-130	230-130	140-60	140-60	140-60
Minste lovlig	150	150	150	100	100	50	50	50
Bonitet furu	Treantall pr. dekar inkludert utviklingsdyktig forhåndsgjenvækst							
Anbefalt i forskrift	340-190	340-190	340-190	340-190	240-120	240-120	130-80	130-80
Minste lovlig	150	150	150	150	100	100	50	50

Plantetallet varieres med inntil 20% opp eller ned, utfra gode eller vanskelige driftsforhold.

- Bruke snutebillebehandlede planter så fremt det er tilgjengelig. Det foretrekkes mekanisk beskyttelse (conniflex el.l.) fremfor kjemisk behandling. Vi forutsetter at planteproduksjonen skjer i tråd med «Kvalitetskriterier for skogplanter» utarbeidet av NordGen (Nordisk Genresurscenter)
- Bruke foredla plantemateriale så lenge det er tilgjengelig, gjelder også furu fra bon 14 og bedre.

- øke gode spire -og planteplasser framfor rett forband
- Etterkontroll på alle plantede felt etter 3 år

4. Supplering

- Supplering gjennomføres når kontroll av all foryngelse viser et tilslag lavere enn 75 prosent av tabell i punkt 3.

5. Ungskogpleie

Ungskogpleie planlegges ut fra skjøtselbehov til bestand og prioriteringer lagt i landskapsplanen (eksempelvis tynningsfritt omløp på gran, kyllingbiotoper, og andre hensyn). For gran legges det opp til et tynningsfritt omløp. For furu legges det opp til et tynningsbasert skogbruk med 1 til 2 tynninger gjennom omløpet.

- Treantallet reguleres jevnt fordelt over arealet. Framtidstrærne velges ut blant vinnertrær og feilfrie trær. Trær som ikke utøver noen konkurranse settes igjen urørt
- I bestand med etterslep i ungsogpleien fristilles 80–150 trær/daa.
- I furuskog hvor trærne har utviklet skorpebark, bør ungsogpleie utføres i perioden slutten av mai til midt i juli, for å unngå angrep fra stor margborer.
- Sein ungsogpleie i granskog (stubbediameter 7-8 cm) skal utføres når det er 0 grader eller kaldere, eller stubbebehandling, pga rotkjukesopp
- Beitetre av furu og lauv kappes på 1,3 m slik at det forblir et beitetre og ikke konkurrerer i høydevekst i områder med høy beitebelastning av elg.
- Som utfyllingstre, enkeltstamme, prioriteres ROS-arter
- Legge til rette for lukka hogst i ungsogpleiefasen i bestand med: flersjikta skogbilde med hovedtreslag gran, kyllingbiotoper, biologisk viktige områder og områder med flerbrukshensyn.
- Siste regulering utføres etter «elg – og hjortesikker» høyde

Ved ungsogpleie med målsetning om tynningsfritt omløp i gran skal det:

- Stå igjen et treantall på ca. 160 trær jevnt fordelt over arealet.
- Treantall kan varieres med inntil 20% opp eller ned, utfra bonitet og gode eller vanskelige driftsforhold.

Ved ungsogpleie med målsetning om et tynningsbasert omløp i furu skal det:

Tabell 3. Treantall etter avstandsregulering.

Bonitet	20	17	14	11	8	6
Treantall pr. dekar						
Furudominert	220	200	180	160	130	100